

10/2014

XB-10

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

Ramsey Campbell

Willy Anorak

Robert Aickman

Stránky z deníku mladé dámy

České povídky

Jan Pacas

Kdybychom je neměli

Jan Žlebek

Nekonečně křehká,
neskutečně cenná

Hanuš Seiner

Vzpoura ve věku hojnosti

Viktória Laurent-Škrabalová

Planéta,
ktorá nebola viac planétou

Publicistika

Martin Šust

Loncon 3: Worldcon

konečně opět v Evropě

Antonín Tesař

Krvavý iluzionista Tom Savini

www.casopisxb1.cz

Cena: 95 Kč – 4 eura

9 771804 660004

Robert Aickman
Podpostelí

*Naši zákazníci vědí, že se na nás mohou za každých okolností
spolehnout... a jednou budeme uklízet NCC - 1701 ☺*

“SLUŽBY Z JEDNÉ RUKY”

„Nechte starosti profesionálům a věnujte se tomu, co Vás živí“

Úklidové práce

*Jsou naší hlavní činností, specializujeme se na nejnáročnější oblast a to na **úklid a dezinfekci nemocničních zařízení** včetně **operačních sálů a JIP**, lůžkových oddělení, laboratoří, rizikových ploch. Navrhujeme dezinfekční plány, používáme nejmodernější úklidovou techniku.*

Dokážeme uklidit cokoli - reprezentačních prostory náročných klientů jako jsou banky, hotely, kuchyně a jídelny, průmyslové objekty, výrobní a skladové haly, obchodní plochy, nádraží vlaková i autobusová, vozidla hromadné dopravy, venkovní prostory, chodníky, parkoviště...

Komplexní správa nemovitosti – Facility Management

Ve spolupráci s našimi odbornými partnery jsme schopni zajistit veškeré služby spojené s další správou a provozem Vaší nemovitosti / společnosti, jako jsou : ostraha a strážní služba, závodní a nemocniční stravování, dodávky hygienického materiálu, administrativní a právní servis, školení zaměstnanců, odpadové hospodářství, poradenství v oblasti řízení podnikových nákladů, poradenství a zajištění následné certifikace jednotlivých jakostních norem...

www.alfedusservis.cz

Jsme držiteli certifikátů, potvrzujících kvalitu našich služeb :

ISO 9001, ISO 14001, BS OHSAS 18001 a ISO 27001

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Ramsey Campbell: Willy Anorak	3
Graham Masterton: Podpostelí	9
Robert Aickman: Stránky z deníku mladé dámy	17

Domácí SF

Jan Pacas: Kdybychom je neměli	30
Jan Žlebek: Nekonečně křehká, neskutečně cenná	45
Hanuš Seiner: Vzpoura ve věku hojnosti	49
Viktória Laurent-Škrabalová: Planéta, ktorá nebola...	57

Publicistika

Martin Šust: Loncon 3: Worldcon konečně opět v Evropě	63
Antonín Tesař: Krvavý iluzionista Tom Savini	66

Fantastická věda

Dinosauri měli smůlu; Transformeři jdou! Planeta příhodná pro život nikdy neexistovala; Mikroskopický východ slunce	65
---	----

Filmfaroniáda

<i>Filmová soutěž:</i> Dead Snow: Rudý vs. mrtvý	69
<i>Filmové premiéry:</i> Lucy; Strážci Galaxie; Herkules; Úsvit planety opic; V bolestech; Klapka!	70

Vivisektor

<i>Čtenáři čtenářům;</i> Jan Kotouč: Na prahu očištění;	
Paolo Bacigalupi: Potopená města;	
Madeleine Rouxová: Asylum; Julianna Baggottová: Čistý;	
Helene Wecker: Golema a džin v New Yorku;	
Keyes, Greg: Úsvit Planety opic – Ohnivá bouře;	
Zdeněk Páv: Neočlověk; Stella Gemmell: Město;	
Patrick Lee: Na útěku;	
Martyn Waites: Žena v černém - Anděl smrti; <i>Nové knihy</i>	74

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Pověřený vydavatel

Alexandr Rusevský

marketing@casopisxb1.cz

Konektor XB 1 s.r.o.

(Filip Humplík, Martin Charvát, Petr Rydl)

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSC 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a. s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 10. 2014

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Martin McKenna

SPP

Tedy abych hned na začátku přeložil tu zkratku: SMĚŠNÁ POVINNÁ PARITA.

Proč mě to napadlo právě jako téma úvodníku literárního SF měsíčníku? Snad právě pro tu sci-fi. Dokážu si představit, jak by to mohlo dopadnout, kdybychom to dovedli, jak je u nás obvyklé, ad absurdum.

Jednomužná (či jednoženná) nakladatelství (např. Straky na vrbě, Poutník, Golem Říša...) by zkrachovala díky pokutám ve výši, kterou by nedokázaly zaplatit – což je v našem případě i jen několik tisíc korun. Možná by se to na nějakou dobu dalo vyřešit, kdybychom přešli ke třetímu pohlaví, které už uznali v Německu a Austrálii. Na nějakou dobu by to snad pomohlo.

Nesměly by vycházet romány, jediné tak, že by v jedné knize byly dva, jeden od muže a druhý od ženy. Aby nakladatele nikdo nemohl napadnout, byl by jeden z jedné strany a druhý z druhé. Ovšem, jak dosáhnout toho, aby autoři napsali přesně stejný počet stran? To se nedaří ani takovému JWP a MŽ v sérii JFK. Recenze by musely být na každou z nich dvě. Sbírky povídek by musely být přísně vyvážené. Pro mě by to třeba byl problém, některé sbírky, které jsem sestavil (např. Zpěv kovových velryb), mají znatelnou převahu ženských autorek (6:3). Obálky by musely být také dvě, jedna od muže a druhá od ženy. Nesměly by se pořádat soutěže o nej obálku, jako to třeba děláme na našem webu.

Za svůj už poměrně dlouhý život jsem měl docela dost nadřizovaných. Jednoznačně nejlepší z nich byla ředitelka MF Marie Košková. Určitě se nestala ředitelkou jen proto, aby se splnily nějaké připomítkové kvóty. A jak dobrá to byla šéfová, když dokázala ukočírovat bandu spisovatelů, malířů, redaktorů a jiných umělců, nemusím ani připomínat.

Nesmysl, a není to jen výše zmíněná parita, které se čím dál tím víc prosazují v euroamerické civilizaci, jsou přímou cestou do pekel. Mám pocit, že v poslední době má pravdu ten, kdo nejvíc huláká, a ne ten, kdo přemýšlí a mimo jiné používá selský rozum. Příkladů je tolik, až se mi z toho dělá mdlo. No, snad se nedožiju toho, že fanatismus zvítězí a budeme tu mít něco jako 451 stupňů Fahrenheita nebo, ještě, něco jako polskou Sexmisi.

Vlado Říša

p.s. Tak mě napadlo: chovatelé rybiček by museli mít v akváriu přesně stejný počet samečků a samiček. Chodily by k nim kontroly a počítaly je... to by bylo najednou míst pro úředníky, co?

Hra na vraha

Filmová společnost Ducháček Movies chystá na předvánoční trh vydání DVD s oběma díly hororové série HRA NA VRAHA. První film měl premiéru již v roce 2001, zatímco druhý až letos, ačkoliv byl natočen již v roce 2002. Aby bylo možné oba filmy vydat ve speciální sběratelské DVD edici, rozhodli se producenti vyzkoušet financování formou sbírky, tzv. crowdfundingu. Chcete-li také přispět a získat DVD s oběma filmy nebo i roli v dalším dílu série, dozvíte se, jak na to, na stránkách společnosti: www.duchacek.com.

DVD ve sběratelské edici vyjde v omezeném nákladu 500 kusů. Bude obsahovat také bonusy v podobě několika krátkých filmů (Psychoanalýza, Marihuana aj.) z produkce společnosti Ducháček Movies.

Zemřel Petr Biederman

Dne 21. srpna zemřel po krátké nemoci dlouholetý člen Klubu Julese Vernea, který se dostal ke sci-fi přes svoji ženu faní a spisovatelku Carolu Biedermannovou.

Křest Milana Fibigera

Dne 7. srpna proběhl slavnostní křest monografické knihy malíře Milana Fibigera v Lobkowiczském paláci na Pražském hradě.

Milan Fibiger patří k předním knižním ilustrátorům v této zemi a je považován za nástupce Zdeňka Buriana, zvláště v umělecké technice černobílého kvaše.

Ilustrace a obálky za jeho 25 let trvající profesionální kariéru zdobí stovky knižních titulů především dobrodružné, fantasy a sci-fi literatury, na kterou se specializoval a ke které vnitřně tíhne. Jeho obálky krásí Čapkovy romány, Exuperyho povídky nebo i knihu vybraných citátů papeže Jana Pavla druhého.

Retrospektivní luxusní monografická 250stránková kniha, se stovkami reprodukcí uměleckých děl Milana Fibigera, vyšla v limitované edici sto kusů signovaných autorem textů Milanem Krejčím a samotným Milanem Fibigerem.

Kmotry slavnostního křtu byli pánové Jiří Stegbauer, básník a František Novotný, známý mořeplavec a spisovatel, kteří měli úvodní slovo a knihu pokřtili.

Publikace vznikla s dvouletým předstihem k blížícím se padesátinám autora a k letošnímu výročí čtvrtstoletí profesionální kariéry Milana Fibigera.

Ramsey Campbell

Willy Anorak

(MACKINTOSH WILLY)

Tak především se nejmenoval Willy Anorak. Nikdy jsem se nedozvěděl, kdo mu tu přezdívku dal. Byla to snad jedna z těch, které se jakoby vynoří z kolektivního nevědomí a které všichni používají, aniž by s nimi kdo přišel jako první? Nějaké jméno člověk svým úzkostem dát musí, třeba jen proto, aby si mohl namlouvat, že nad nimi má vládu. Občas se přesto neubráním úvahám, nakolik jsme za jeho nestvůrnost mohli my sami. Nořím se do těch myšlenek, abych nemusel vážit svou zodpovědnost za to, jak všechno dopadlo.

Když mi bylo deset, domníval jsem se, že je Willyho jméno napsané uvnitř přístřešku v parku. Obhlížel jsem tu budou jenom zdálky, nebyl jsem z těch, kteří se při hraní hecovali, jestli se do ní odváží. V deseti letech jsem se nestyděl chovat bázlivě – to až později, během dospívání.

Při návštěvě Newshamského parku byste nejspíš jen špatně chápali, čeho se v něm kdo může bát. Proč se ta děcka směle, ale obezřetně plíží zrovna k cihlovému přístřešku u soumrakem ztemnělé nádrže? Uvnitř byla jediná místnost, širší než delší, kam by se vešlo tak nanejvýš pár desítek jízdních kol a kde jistě nemohlo hrozit žádné nebezpečí. K večeru se okolí nádrže vyliďňovalo, rybáři i zmenšené modely lodí zmizeli a zavládl klid; lampy na cestíčkách spustily na hladinu pableskující chvosty. Ozýval se jen dětský šepot a šumění stromů kolem nádrže, případně zuřivé nesrozumitelné mumlání vycházející kdoví odkud. Mohli jste se utěšovat, že je to jenom hra.

A samozřejmě i byla: naším protihráčem byl strach. Pokud byste vydrželi dost dlouho, možná byste z přístřešku zaslechli vrčení a neforemné převalování. Možná byste Willyho zahlédli, jak se krůvičně belhá ven a připomíná zraněného pavouka cupitavě opouštějícího svůj úkryt. Kolik z toho, co se vašemu zraku v houstnoucím šeru nabídlo, byste považovali za skutečnost? Znepokojivou hbitost, se kterou se obězní, kulhavý stín pohyboval? Hlavu, která jako by patřila k jinému, daleko menšímu tělu, a ze které nebylo pod šedou kuklou vidět prakticky nic než zuřivý pohled probleskující špatně přiléhajícím otvorem pro oči?

Tím všim jen živil naši nenávisť. Na snášenlivost jsme byli moc mladí, a kromě toho Willy na oplátku nesnášel nás. Kam naše paměť sahala, neodmyslitelně k parku patřil. Střežil si svoje území i lahev červeného vína vylepšeného denaturákem, a jakmile se někdo příliš přiblížil, Willy hned začal mumlat. Pár slovům bylo občas rozumět: „Zatracenej parchante vlezlej špiclovskéj... jen by ses parchante válel a krad... si myslíš, jakěj nejšeš chytřej? Já ti ukážu něco chytrýho...“

Nikdy jsme ho neviděli dříve než za soumraku, a právě to z něj dělalo stvůru. Možná, že přes den býval se svými kumpány jinde, že posedávali na schodech zdevastovaných kostelů v centru Liverpoolu, povalovali se na trávě v St. John's Gardens nebo obléhali lavičky naproti městské knihovně, pod jejímiž zastavenými hodinami se jim čas jistě utloukal snáz. Ale pokud jsme na něco takového vůbec pomysleli, zase jsme to hned pustili z hlavy, tak nám to přišlo nicotné. Willy byl noční tvor.

Nemělo by z toho vyplývat, že když jsem ho poprvé spatřil za denního světla, znamenalo to konec? Ve skutečnosti tím všechno teprve začalo.

Byl parný den, moje desáté léto. Panující výheň mi bránila i přemýšlet, jakou hrou bych si ukrátil prázdniny. Jenom jsem dělal rodičům poslíčka, když potřebovali, a trochu při tom reptal.

Patřila jim nevelká trafika na West Derby Road. Měli slíbeno, že ten den dorazí nové výtisky Tuebroocké polnice. Můj otec odjakživa podporoval nezávislé noviny, včetně těch, se kterými nesouhlasil – Polnici, Liverpoolské svobodné listy... Alespoň je neodkoupila větší společnost, ani je nezničil žádný monopol. Zpoždění, které Polnice nabrala, ho znepokojilo. Že by se noviny položily? Poslal mě, abych to ověřil.

West Derby Road jsem přeběhl právě ve chvíli, kdy světelná křížovatka nahoře na kopci vypustila záplavu aut. Podchodem chodily jenom holky, to by mi nikdo nevymluvil, a kromě toho byl už zas plný vody. Obešel jsem betonovou budovu policejní stanice a dal se oklikou přes park. Na to, abych někam šel přímou cestou, nebo se nedejbože hnal, bylo moc vedro.

Park byl plný skupinek hrajících fotbal, zaparkovaných kočárků, lidí slunících se na trávniku. Před nemocnicí na Orphan Drive odpočívali na kraji parku pacienti. U vody seděli s donesenými tranzistoráky rybáři a švihali vlasci ve vzduchu. Na mělké kruhové nádrži sousedící s rybníkem vrčely modely lodí. Postál jsem, sledoval obrazce, které opisovaly, a vtom jsem si všiml čehosi v přístřešku.

V první chvíli jsem myslel, že tam někdo pohodil na lavičku starý šedivý pytel. Možná v něm byly odpadky a nějaké větve, které ho na pár místech hranatě napínaly. Pak jsem pochopil, že se ve skutečnosti dívám na špinavou větrovku, pláštěnku nebo něco podobného, těžko říct. Původně jsem měl při zběžném pohledu za to, že vedle pytle leží prastará nákupní taška; teď jsem rozeznal zanedbanou pleť a matně se lesknoucí oko.

Na denním světle na něj byl ještě strašlivější pohled: obrovský, nehybný Willy jako by spíše jen dřímал než ležel v mrákotách. Přítomnost modelářů s dálkovým ovládáním v rukou mě uklidnila. Loudavě jsem minul zahrádky na Pringle Street, kde v jednom z řadových domků sídlila Polnice.

Šéfredaktorka Chrissie Maherová mě ujistila, že naše výtisky jsou na cestě, a nedala jinak, než že mi uvaří čaj. Trochu ji rozrušilo, když jsem ho do sebe kvapně hodil a hned vyběhl na déšť. Asi se slušelo zdvořile počkat, až se přežene, ale já si ho po tom vyprahlém dni musel co nejvíc užít, nechat si líjákem omýt holé paže i tvář – skoro nepříčetně jsem lapal po dechu.

Ještě jsem minul zahrádky, kde zelné listy rachotily jako kulomety z hračkářství, ale pak jsem už i já musel uznat, že průtrž příliš zesílila. V parku se nebylo pořádně kam schovat, i stromy pouštěly z korun opožděné miniatury bouří, které jednoho mohly samy o sobě promočit na kost. Nejbližší přístřešek stál u opuštěné nádrže s prolínajícími se kruhy na hladině. Seběhl jsem kluzký asfaltový svah, botami při tom roztříkával louže a pokoušel se z očí vymrkat déšť. Doufal jsem, že se v přístřešku najde místo.

Našlo se ho tam dost a dost, déšť totiž bez potíží pronikal až hluboko do útrobu cihlového stavení, a navíc už uvnitř někdo byl. Ležel tak, jak jsem ho viděl předtím, tvář pod promáčenou kuklou měl obrácenou vzhůru. Možná si ho modeláři raději nešli prohlédnout příliš zblízka? Dešťové kapky dopadaly do očí s nehybně rozevřenými víčky a stékaly po holé kůži.

Bylo to moje první setkání se smrtí. Fascinovaně jsem stál na dešti a třásl jsem se zimou. Teď už jsem se Willyho bát nemusel. Šedavou větrovku měl na sobě narvanou tak, že se na několika místech rozpárala a já tak pod ní zahlédl cosi, co mohla být tmavá látka nebo podlitiny a chlupy. Nad mrtvým se po zdi přístřešku táhl nápis a já konečně zjistil, že tam vůbec nestojí jeho jméno. **WILLY A NORA**, hlásala písmena namáčkaná na sebe. Zbytek zpola setřeného srdíčka si bylo snadné splést s chybějícím K.

Pohled mi pořád utíkal k mrtvému. Bylo těžší a těžší si ho nevšímát, byl stále přítomnější. Svou bezvarostí a rozervanou bundou mi připomínal zapomenutý pytel s mokřým prádlem, do kterého se dala plíseň a rozklad. Ruka číhala v rukávu a kousek od ní byly s rozhozenými zátkami od Coca-Coly smíchané střepy z lahve, jejíž obsah možná Willyho zabil. Po matné zelené střeše bubnoval déšť a z leskle vyvalených očí stékala mrtvole voda. Najednou jsem měl strach. Překotně jsem se rozběhl domů.

„V parku někdo umřel,“ lapal jsem po dechu. „Ten pán, co vždycky po všech vystartoval.“

„Ty vypadáš!“ zhrozila se máma. „Chceš dostat zápal plic? Okamžitě se převlékni do suchého!“

Chvilí trvalo, než jsem dostal příležitost svoji novinku zopakovat. Déšť už mezitím ustal. „Nám to nepovídej,“ napomenul mě táta. „Policii to řekni. Stanici máš hned naproti.“

Myslel si, že jsem místo mrtvol viděl opilce a jen jsem přeháněl? Možná ho zaskočilo, že jsem se ke stanici okamžitě rozběhl, ale já si zkrátka nemohl nechat ujít příležitost nahlédnout dovnitř – pevně jsem věřil, že starší bratry některých mých spolužáků nikdo neviděl od doby, co si je policisté před léty odvedli dovnitř.

Okénko, které klidně mohlo patřit pokladně na nádraží, se na zazvonění otevřelo a odhalilo policistu. Zamračil se na mě. Jak se jmenuji? Co jsem v tom parku dělal? Kdo tam byl se mnou? Když se vedle něj vynořila další hlava, policista jí neochotně objasnil: „Myslí si, že v parku někdo vypustil duši.“

Ze stanice mě vyzvedlo modro-bílé Mini, úplně jako taxík, jen znamení na střeše hlásalo **POLICIE**. Lidé se na mě dívali, jako bych měl namířeno do vězení. Možná jsem měl: co když se Willy Anorak probudil a šel pryč? Na jak dlouho mě mohli zavřít za lhaní? V trávě a korunách stromů se třeptily falešné diamanty. Měl jsem tátu přesvědčit, ať to nahlásí on, říkal jsem si.

Šedavou hromadu v přístřešku jsem opět uviděl, jakmile auto zastavilo. Řidič k ní s důstojnou toporností došel a podíval se zblízka. „Bože můj,“ uklouzlo mu zhnuseně.

Znal Willyho Anoraka už z dřívějška? Možná, ale kvůli tomu to neříkal. „Jen se podívej,“ pobídl svého kolegu. „Viděl jsi někdy mrtvolu s mincemi na očích? Tak se podívej sem. Takhle si někdo představuje vtip.“

Vypadal oťreseně, znechuceně. Zastoupil mi výhled a udeřil na mě: „To jsi udělal ty?“

Ničemu jsem nerozuměl a jeho zuřivá grimasa mě připra-

vila o řeč. Kolega ale namítl: „Ten to nebyl. Jinak by nám to přece nešel nahlásit.“

Zkusil jsem, jestli přes ně přece jen něco nezahlednu, ale kolega mě pobídl: „Běž už domů. Tak běž.“ Jeho vlídnost v sobě měla něco výhrůžného. Náhle mě ovládl strach. Rozběhl jsem se přes park k nám.

Nějakou dobu jsem se přístřešku vyhýbal. Neměl jsem tam proč chodit, jen moje cesta ze školy vedla poblíž. Dřív jsem příležitostně vídal, jak spolužáci Willyho trápí, a čas od času jsem se k nim zpovzdálí přidal. Teď v prázdnou zejmím přístřešku zůstala jenom obnažená zašlá lavička. Temná nádrž se převalovala a rozechvívala u kamenných břehů zelené plnouvou. Vyhýbal jsem se parku především proto, že jsem tam neměl s kým jít.

Celá potíž byla v tom, že jsem bydlel na hlavní třídě. Nepatřil jsem do bočních uliček, kde se mezi zaparkovanými auty hrál fotbal a kde se běhalo úzkými průchody. Nikdo mě nikdy nepozval na oslavu. Cítil jsem, že nikam nezapadám, zvlášť když jsem chtěl nechtě musel obcházet skupinky výrostků, kteří vysedávali na zábradlí před podchodem, líně komíhali nohama a čekali na vhodnou oběť. Pokud jsem mohl, zůstával jsem doma, v bytě nad trafikou, a četl všechno, co jsme v obchodě nabízeli. Ale zajídalo se mi to, čtení jsem měl dost ze školy. Proto mi seznámení s Markem udělalo takovou radost: slibovalo mi vytržení z izolace.

Ne že bychom se spřátelili okamžitě. Nahradil u našich předchozího roznašeče novin. Několik dní jsme si jeden druhého ostražitě měřili. Byl vyšší a tím si u mě zjednal respekt, nicméně si se svým vyčouhlým tělem nevěděl tak úplně rady. „Co čteš?“ zeptal se konečně po čase.

Znělo to, jako by podle něj čtení bylo jen ztráta času. „Knížku,“ odsekl jsem.

Nakonec jsem ji natočil tak, aby bylo vidět, že ji napsal Mickey Spillane. „Můžu si ji přečíst po tobě?“ odvážil se zeptat.

„Není moje. Mám ji z trafiky.“

„Dobře, koupím ji.“ A doopravdy ji u táty hned zaplatil. Každopádně byl majetnější než já. Navztekal mě, že se předvádí, ale když jsem se trochu uklidnil, došlo mi, že mě nechává dočíst knížku, která teď patří jemu. Naschvál jsem se s ní loudal, aby ji ze mě začal tahat, ale nedočkal jsem se. Možná stál za bližší seznámení?

Moje tušení mě nezklamalo. Mark nebyl jenom štedrý (jeho táta bohatě vydělával na renovacích domů), ale taky mě ochotně seznámil se svými přáteli. Brzy jsem si vydobyl místo ve skupince před podchodem, zároveň jsem však byl ve skrytu duše rád, že s ostatními bandami nikdy nedošlo na nic horšího než na rituální výměnu výhrůžek. Možná naše potyčky mírnila policejní stanice, v jejímž stínu se odehrávaly.

Mark se štedře dělil také o svoje nápady. Přestože partu oficiálně vedl hromotluk Ben, většinou jsme dělali to, co navrhl Mark. Začal roznášet noviny, aby se nenudil, nebo proto – jak mě napadlo později –, aby přišel na jiné myšlenky? To on nám nosil své kolečkové brusle, na kterých jsme neohroženě sjížděli dolů do podchodu, to on nám půjčoval kolo na projížďky po vedlejších uličkách, to on nacházel průlezy do opuštěných domů, to on přinesl tranzistorák, ze kterého jsme poprvé slyšeli Beatles, zatímco nás po West Derby Road lhostejně mýjela auta. Ale nedělal to všechno jen proto, abychom ani nepomysleli na park?

Nedalo se ani čekat nic jiného, než že Ben začne Markovi jeho převahu zazlívát. Možná si ve své flegmatickosti postupně odvodil, že Mark nemá park v lásce. Každopádně přišel na to, jak se Markovi nejlépe postavit.

Zvolil horký letní večer. Bylo mi tehdy už třináct. Auta vířila prach a výfukové plyny, na železničním mostě rachotil vagon za vagonem. Poflakovali jsme se po chodníku a kopali do zátek od Coca-Coly. Najednou se Ben nechal slyšet: „Jdeme, něco mě napadlo.“

Hrnuli jsme se za ním – proklíčkovali jsme agresivním hloučkem taxíků a namířili si to k policejní stanici. Nebylo vyloučené, že s námi chce něco ztropit právě tam, a když jen pyšně prošel kolem, všem se nám ulevilo. Všem až na Marka, protože nás vedl na Orphan Drive.

Nad asfaltem se tetelil horký vzduch. Pár kroků od nás v parku šeptavě ševalily stromy a houstla tma. Ostrov uprostřed jezírka hlasitě kvákal a vodou nasáklé odpadky se líně vznášely na hladině nebo šátraly po břehu. Cítil jsem, jak je Mark nervózní. Přidal hlasitost na rádiu: šumem se probořil Elvis Presley a vzápětí mu zas přestalo být rozumět, když se mu do hlasu vkradla sousední frekvence. Proč byl Mark tak neklidný? Neviděl jsem nic než tmavnoucí nebe, oparem zastřené stromy na protější straně rybníka, plovoucí shluk smetí se zátkami od lahví lesknoucími se nahoře jako oči, blyštění rozbitých lahví v trávě.

Minuli jsme zamčený stánek se zmrzlinou. Ben měl namířeno ke kulaté nádrži obehnané zářivě oranžovou páskou, provizorním plotem napjatým mezi kovovými sloupky. Mark zaváhal jako vystrašený pes vlečený na vodítku. Tím vodítkem byla jeho hrdost. Nemohl na sobě dát znát strach, zvlášť když jsme nikdo neznali Benův plán.

Kolem nádrže vedla čerstvě vybetonovaná cestička. „Napíšeme tam svoje jména,“ řekl Ben.

Temná hladina se rozbouřila, jako by chtěla uhasit odražená světla, a na vodě se zlověstně kupila temná mračna táhnoucí oblohou – ze zálohy se k nám příkradla hrozící bouřka. Cihlový přístřešek zel jako jeskyně a vládlo v něm neproniknutelné šero. Protože jsem nechtěl být poslední, přistoupil jsem k oranžové zábrance a špičkou nohy se dotkl betonu. „Máme smůlu,“ upozornil jsem a kdovíproč pocítil úlevu. „Ztuhlo to.“

Někdo nás předešel, dokud byl beton ještě měkký. Naším směrem se od temného přístřešku táhly stopy a postupně se vytrácely, určitě kvůli tomu, jak beton zvolna tuhl. Od pohledu je nechal někdo kulhavý.

Jakmile jsem na ně ukázal, Markem to určitě škublo, protože se hudba z rádia skácela do šumu. „Co ti je?“ utrl se na něho Ben.

„Nic.“

„Stmívá se,“ řekl jsem, ne na vysvětlenou, ale abych všechny nenápadně nasměroval zpátky na hlavní ulici. Jenže moje poznámka vnukla Benovi nápad a do očí mu vstoupilo opovržení. „Já vím, co mu je,“ ukázal na Marka. „Tady se vždycky podělal strach.“

„Kdo se podělal? Já teda ani náhodou.“

„Jen se nedělej. I slepej by to na tobě poznal,“ posmíval se mu Ben a obrátil se na nás. „Starouš Willy ho proháněl kolem rybníka. Šíleně Marka nesnášel, dědek. Mark před ním zdrhal. Já ne. Já se ho nebál.“

„A já jako jo? Dávej si bacha, s kým mluvíš. Kdybys viděl, co já jsem tomu parchantovi –“

Něco ho umlčelo, snad neklid kolem nás. Na všech stranách se přeskupovalo šero: oblohou se rozprostírala temnota, z nádrže se k nám valily bahnité obrysy, v jednom rohu přístřešku se choulil nepokojný stín. Ale na Bena Markovo do prázdna vyšumělé chvástání dojem neudělalo. „Tak se ukaž,“ ušklíbl se. „Teď jsi podělanej. Vsadím se, že do toho jeho přístřešku nestrčíš ani nos.“

„Proč bych nestrčil? Ty si radši dej bacha, ty!“

„Tak se předved. Ukaž, že na to máš.“

Všem nám muselo být jasné, že se Mark bojí. Stál dočista strnule, jako loutka. Už jsem se chystal zasáhnout, zalhat, že jde policie, když odevzdaně pokrčil rameny a vykročil. Bázně přelezl pásku, jako by byla pod proudem, a vstoupil na beton.

Dlouhým krokem zamířil k přístřešku. Vytočil na rádiu hlasitost, až přehlušil všechno ostatní a odkázal mě jen na moje oči; v hlubinách zrcadlící se oblohy se převalovaly temné útvary a Mark s předstíraným hrdinstvím kladl nohy do prohlubní v betonu. Polykaly mu chodidla. Dospěl až skoro k přístřešku, když jsem uviděl, jak sklopil pohled k rádiu.

Písnička se zase kamsi smekla, propletla se s ní další frekvence, zastřené mumláni. Pomyslel jsem si, že mě jen nakazila Markova nervozita, připadalo mi totiž, že rozeznávám slova. „Jenom pojď, synku, ať se na tebe podíváme.“ Ale třeba ke mně jen zalétl útržek rozhlasové hry, proč by ne?

Mark šel pořád dál. S očima přilepenými k rádiu vypadal téměř zhypnotizovaně. Jinak by určitě uskočil, když se příkrčená silueta vedle lavičky vrhla vpřed – co na tom, že ji rozpochybovala jen stínohra mraků.

Jakmile nakročil do přístřešku, úzkostlivě jsem zavolal: „Vrať se, Marku, půjdem na brusle.“ Připadal jsem si jako jeho zachránce, ale když k nám Mark doběhl zpátky, vyhnul se mi očima, zrovna jako všem ostatním.

Pár dní pak se mnou sotva promluvil. Možná by nejradši nechodil ani k našim do trafiky. Rozhodně se vyhýbal Benově partě, a jak se ukázalo, bylo to jedině dobře, protože bez Markových nápadů nedokázal Ben vymyslet nic lepšího, než že se půjde krást. Nevedli si moc obratně, takže je brzy chytili. Můj táta pak na Marka hleděl trochu podezíravě, ale Mark byl při roznáškách vždy svědomitý a poctivý, takže ho u sebe po chvíli přemýšlení nechal pracovat dál. Nakonec se mnou Mark začal znovu mluvit, i když ne o parku.

Rozčilovalo mě to, chtěl jsem mu totiž říct, jak se přístřešek změnil. Pořád jsem kolem něho měl cestu domů, i když jsem už chodil na jinou školu. Někdo začal psát po zdech. Na tom nebylo nic neobvyklého, podchod byl také plný čmáranic, které z něj vybujely až do ústí ulic. Jenomže tyhle vzkazy byly mírně řečeno zvláštní, podobaly se nástěnným mazanicím v cele nějakého psychotika nebo blábolivému zaříkání. OD-KRÁGLOVAT TOHO PARCHANTA. VYŠKRÁBAT MU OČI STŘEPAMA. VYPÍCHNOUT MU JE HÁKEM. A mezi to byly jako sežvýkané kosti vpletené zářivé linky zpola seřazených slov WILLY A NORA.

Tabu, které jsem při rozhovoru musel dodržovat, mě ale nerozčilovalo tak, jak by mohlo, našel jsem si totiž svou první holku. Jmenovala se Kim, byla z našeho bloku a snad pokaždé voněla smaženou rybou a hranolky, které její rodiče prodávali. Očividně ke mně vzhlížela. Tak například jsem mezitím zase začal číst pro radost, zatímco většina jejích kamarádů se o nic takového ani nepokoušela. Když mi Kim začala svěřovat svoje

tajemství, byla to pro mě zvláštní a notně opojná novinka, stejně jako to, když jsem se mohl po West Derby Road vést ruku v ruce s holkou, jedno jakou. Výsměch Bena a jeho kamarádů jsem milerád ignoroval.

Kim to v parku zbožňovala. Často jsme se tam procházeli a dobročinně rozhazovali kachnám drobky. Ze všeho nejradši měla, když se z nádrže stáhly vrčící motorové modely lodí a ona mohla obdivovat plachtící zmenšeniny jachet. Také jsem se rád díval a držel při tom Kim za teplou, i když poněkud kluzkou ruku. Lehký vánek odnášel její kuchyňský oděr do dálky. Nemohl jsem si ale nevšimnout, že na stěnách přístřešku přibýly malby křičících tváří s rudými cákanci místo očí. Pouliční malby s motivy násilí jsem nikde jinde neviděl.

Můj vztah s Kim dlouho nevydržel. Jak to v takovém věku u podobných zážitků bývá, nebyl náš rozchod romantický a dojemný (pokud nějaké takové vůbec existují), ale hysterický a surový. Došlo k němu jednou večer cestou na pouť, která do parku zajížděla každé léto.

Z protější strany rybníka k nám doléhal jek dívek, kterými to v autíčkách na kovových tyčích pohazovalo sem a tam. V jejich výskotu se mísila panika s nadšením a doprovázel ho zastřený křik starého šlágru, který jako by vyhrával z obřího tranzistoráku. Světla ruského kola stoupala do výšky a kreslila při tom do vzduchu tváře. Soumrak plál jako vánoční stromek a po hladině nádrže plula světla, takže Kim řekla: „Pojď se nejdřív jen posadit a koukat.“

Jediná lavička stála v přístřešku. Z propletených písmen stékala vlákna zaschlé barvy podobná krvi. Zhyzděné tváře němě křičely. Přesto jsem si říkal, že to v přístřešku vydržím. Posezení s Kim mi skýtalo příležitost osahávat jí prsa přes klamavě zaoblené košíčky podprsenky. Ten večer byla cítit novinami, jako by jimi byla ovinutá a já si ji mohl rozbalit. Určitě přes den obsluhovala zákazníky. Přesto jsem ji políbil a nedbal na to, že v jednom rohu přístřešku panuje temno jako ve skulině obývané pavoukem.

Ale Kim to neušlo, cítil jsem, jak se od kouta odtahuje. Zablédla něco, co já ne? Nebo na mě jen přeskočila její úzkost a proto mi přišlo, že v těch místech temnota zneprostupněla a chystala se k nám připlížit? Znervózněl jsem, ale hluk a světla pouti mi dodaly kuráž. Kim potřebovala ochránit a já se z toho rozhodl vytěžít co nejvíc, jenom mě ale odstrčila, podrážděně vyhrkla „Nech mě!“ a pokusila se vstát.

V tu chvíli jsem uslyšel zastřený hlas. „... oči z důlků.“ mumlal si pro sebe škodolibě. „Z důlků.“ Doléhal k nám z pouti? Možná někdo vyvolával před stánkem a ruch jeho hlas zkresloval, protože dál jsem zaslechl: „Něco pro tebe mám.“

Líbilo se mi, jak se Kim snaží vykroutit ruku z mého sevření. „Pusť mě!“ zanaříkala. Sám jsem se strachu dokázal ubránit, takže mě její zděšení ani tak neodrazovalo, jako těšilo. Chystal jsem se popustit uzdu fantazii, bylo to lepší než si číst strašidelné povídky. Otočil jsem se do temného kouta a těšil se, jaké hrůzy mi představivost nabídne.

Vtom se mi Kim vytrhla a rozběhla se podél nádrže. Zklamaneč a dopáleně jsem za ní vyrazil. „Nech mě!“ plakala. „Seš hrozný. Už s tebou nikdy nepromluví.“ Chvilí jsem ji ještě pronásledoval po temných cestíčkách, když jsem se jí však začal doprošovat, jen jsem se sám na sebe naštvál. Za to ztrapňování mi nestála. Nechal jsem ji být, vrátil se na pouť a chvíli jsem se jenom tak poflakoval. Když se připozdilo dost na to,

aby se rodiče nedivili, že se vracím tak časně, vydal jsem se na cestu domů.

Chťel jsem se na chvíli posadit v přístřešku a počkat, jestli se něco nestane, ale uvnitř už někdo byl. Moc dobře jsem na něj neviděl a blíž se mi chodit nechtělo. Určitě měl nasazené brýle, protože jeho oči vypadaly dokonale okrouhlé a neleskly se jako oči, ale jako kov.

Zanedlouho jsem na ten pohled ale zapomněl, ukázalo se totiž, že Kim nepřeháněla a vážně se mnou nemluví. Potají jsem začal pro rybu s hranolky chodit jinam a dospěl k názoru, že jsem ji stejně neměl rád. Zamrzelo mě jen, když jsem si uvědomil, že teď nemám s kým chodit na pouť. Až když se blížil konec prázdnin a tím i její odjezd, navrhl jsem konečně Markovi: „Nešel bys večer na pouť?“

Zaváhal, ale nijak zvlášť zdráhavě nevypadal. „Proč ne,“ odpověděl s lhostejností, kterou jsme nově předstírali prakticky ke všemu.

V parku bylo jako v peci a plamenný soumrak nad obzorem tomu jen odpovídal. Po cestíčkách se ploužily dvojice a v rybníčku se cachtali ufunění psi. Mezi stromy se chvěla a třpytila světla pouti, laciné pestré hvězdy. Když jsme míjeli nádrž, všiml jsem si, že se nad stopami v betonu chvěje vzduch a šero jako by nad nimi bylo hustší. Snad za to mohl prach. Bez přemýšlení ze mě vyletělo: „Co jsi udělal Willymu?“

„Sklapni.“ Nikdy jsem ještě Marka nezažil tak neurvalého a nesdílňého. „Měl jsem ho nechat na pokoji.“

Mohl jsem mu jeho hrubost vrátit i s úroky, ale místo toho jsem se nechal nadechnout poutí, tou výspou světla uprostřed rozježděné, holými místy poseté zeleně. Stánkaři s náznakem únavy lákali obcházející party kluků i páry. Malé děti skrývaly tváře v růžové cukrové vatě. Zazněla siréna připomínající spíš chabé fouknutí do frkačky a autodrom se rozjel. S Markem jsme v rozkývaném koši vystoupali nad nakřáple vyhrávající hudbu, louže oslnivého světla i namačkaný dav. Musel jsem maskovat lehkou nevolnost, ale Markovi atrakce pomohla nalézt ztracenou jistotu. Krátce nato – zrovna jsme hráli na flipru s unavenými pružinami – do mě štouchl: „Hele, támhle jde Lorna s takovou tou druhou.“

Chvilí mi trvalo, než jsem poznal, že ukazuje na vysokou prsatou dívku, která nejspíš vypadala starší, než byla, a na další, která byla zhruba stejně stará i vysoká jako já a drobnou bystrou tvář měla ten večer letmo nalíčenou. Vzápětí už jsem se milerád nechával vést přímo k nim.

Lorna byla ta vyšší, její kamarádka se jmenovala Carol. Chvilí jsme se procházeli, překračovali při tom elektrické kabely, a já a Carol jsme si padli do oka. Pěkně voněla, snad jen trochu moc pronikavě. Stánky začaly zavírat a Mark na střelnici bez problémů vystřelil lesklé cetky, kterými dívky podaroval, takže se nechaly snadno přesvědčit, aby si s námi daly sraz v sobotu večer. K přístřešku se Mark tou dobou už vůbec neohlížel – pokud můžu říct, tak ne z opatrnosti, ale proto, že z něj alespoň na pár chvil přestal mít strach. Pohledem jsem zalétl na protější stranu nádrže a s obtížemi tam rozeznal kulhavě obcházející postavu, která jako by čekala na domluvenou schůzku a docházela jí trpělivost.

Změnilo by se něco, kdyby si jí Mark všiml? V konečném důsledku myslím ne. Ale ať to celé v hlavě obracím jak chci, dobře vím, že část viny spočívá na mně.

Měli jsme s Lornou a Carol domluvený sraz na naší straně